

[Fritze Teisen.]

skæftigelse, og vi kan ikke komme udenom, at Ombygning af større Lejligheder til mindre og Indlæggelse af Elektricitet og W. C. er Arbejder, som i langt højere Grad end Nybyggeri øjeblikkelig kan sættes i Gang. Det vil kunne virke paa Beskæftigelsen langt hurtigere end Nybygningsarbejder, ved hvis Planlæggelse man først skal overveje og projekttere og maaske have Tegninger forkastet — vi ved alle, hvor længe det varer, før man virkelig faar et Nybyggeri i Gang, saa det mærkes paa Arbejdsløsheden. Det Arbejde, her er Tale om, er derimod noget, der kan sættes i Gang ganske overordentlig hurtigt; der skal ikke alt for store Overvejelser til, der skal ikke købes Grund, der skal ikke laves det ene og det andet paa Forhaand, og det vil derfor meget hurtigere kunne aflaste Arbejdsløsheden, end Tilfældet er ved de rene Nybygninger. Rent samfundskonomisk set kan vi heller ikke komme udenom, at ved at bygge en Del større Lejligheder, der, saaledes som Tiderne nu er, maa anses for overflødige, om til mindre Lejligheder aflaster vi det, som man har kaldt Bolignøden, men som jeg nu ikke vil anerkende er til Stede. Hvis der er en Boligtrang, kan man aflaste den derigennem, at man ombygger større Lejligheder til mindre. Paa den Maade hindrer man, at der gaar samfundsmæssige Værdier til Spilde ved, at der findes ledige Lejligheder, samtidig med at man bygger nye. Set fra begge disse Synspunkter maa den nævnte Foranstaltning altsaa være gavnlig, og det er det, vi har ønsket at give Udtryk, ikke blot ved en Henvendelse om med Tiden at faa forelagt et Forslag derom — thi der er et gammelt Ord, der siger, at medens Græsset gror, dør Horsemor —, men ved allerede nu at stille Forslag om Støtte til Arbejder, der kan sættes hurtigt i Gang. Vi har ønsket, at det skal gøres omgaaende, og at det skal virke straks overfor den Arbejdsløshed, som hersker for Tiden.

Vi ønsker ikke, at større Lejligheder skal omdannes til luksuøse Smaalejligheder, det er ikke det, der er Tanken med vort Forslag. Tanken deri er den samme som i det egentlige Forslag: at skaffe sunde og billige Boliger, som den mindre bemidlede Del af Befolkningen kan betale. Derfor stiller vi heller ikke Forslag om, at man skal kunne faa Tilskud til at udstyre Lejlighederne med Centralvarmeanlæg og Badeindretninger. Derved vilde man naturligvis nok opnaa en Forbedring af Lejlighederne, men maaske ikke opnaa det, som netop tilsigtes: at det skal være Lejligheder,

som den mindre bemidlede Del af Befolkningen kan betale, og det Princip har vi ønsket, man stadig væk skal holde sig for Øje. Hvad derimod Elektricitet angaar, kan vi ikke nægte, at det er forbundet med en vis Brandfare, at der stadig væk findes Ejendomme rundt omkring, hvori der ikke er indlagt Elektricitet, og hvad angaar W. C., vilde det rent sundhedsmæssigt set være et stort Gode, om de 30 eller 33 pCt. af Lejlighederne i København, som ikke har W. C., kunde blive forbedret i saa Henseende. Jeg tror ikke, nogen vil benægte, at det rent hygiejnisk set vilde være et overordentlig stort Gode, og naar det samtidig kunde aflaste Arbejdsløsheden, burde man bidrage til, at Tanken snarest muligt kunde realiseres.

Det er de Betragtninger, som ligger til Grund for de Ændringsforslag, vi her har stillet, og som gaar ud paa, at 2 Mill. Kr. af de foreslaede 30 Mill. Kr. foreløbig stilles til Raadighed til Ombygning af Lejligheder over 4 Værelser til smaa, billige Lejligheder eller til Indlægning af Elektricitet og W. C. i ældre Ejendomme. Vi foreslaar, at man formindsker det Beløb, som var stillet til Raadighed for Boligforeninger, med 1 Mill. Kr., og det Beløb, som var stillet til Raadighed for det private Nybyggeri, med 1 Mill. Kr. og saa anvender disse 2 Mill. Kr. til Laan til Grundejere, der ønsker at træffe disse Foranstaltninger. Vi har ment, at man ikke skulde gaa alt for højt op. Vi har, som det ogsaa blev nævnt forleden Dag ved anden Behandling, ikke ment, at man skulde bringe Staten ind i nogen Risiko, og vi har derfor foreslaaet, at det samlede Laan ikke maa udgøre over 75 pCt. af Ejendomsskyldværdien med Tillæg af Udgifter til de nævnte Forbedringer, hvorved det altsaa ogsaa forudsættes, at Ejeren stadig væk har private Penge i Ejendommen. Laanet maa dernæst højst udgøre 40 pCt. af de samlede Udgifter, saa at Ejeren selv skal skaffe Udvej for den største Del af Pengene, og Laanet skal ligesom de øvrige Laan forrentes med 4½ pCt. Vi har i Overensstemmelse med, hvad Grundejerne selv har ønsket, ment, at der burde gives en rimelig Frist for Amortisationen af disse Beløb, og at Afdragene betales i 20 halvaarlige Terminer.

Jeg vil indstændigt henstille til ærede Medlemmer at stemme for de her stillede Ændringsforslag, idet man derved, som jeg begyndte med at sige, kan faa sat Arbejder i Gang hurtigt, hvad man i og for sig efter selve Lovforslaget ikke for-
maar.